

Novetats documentals de Recerca i Universitats

Departament de Recerca i Universitats
Novembre 2021 #51

Llibres i documents seleccionats

Greening in European higher education institutions - EUA survey data

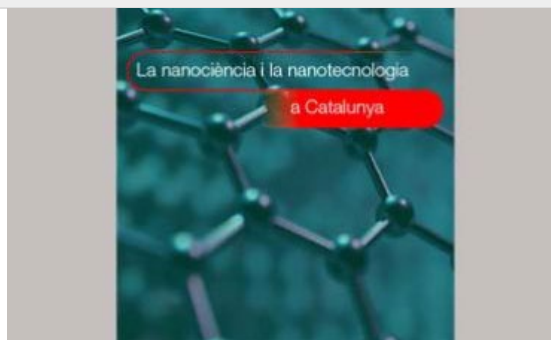
Henriette Stöber, Michael Gaebel i Alison Morrisroe. European University Association (EUA). Setembre de 2021, 22 pàgines.

[Llegiu-ne més](#)

La nanociència i la nanotecnologia a Catalunya

Informe tecnològic. ACCIÓ, Agència per la Competitivitat de l'Empresa. Generalitat de Catalunya. Octubre de 2021, 35 pàgines.

[Llegiu-ne més](#)

Build it and they will come: The convening power of the SOLEIL Synchrotron facility

Andrew Plume. Informe núm. 7. International Center for the Study of Research. ELSEVIER, juliol de 2020, 12 pàgines.

[Llegiu-ne més](#)

The new university Open Access checklist - A practical guide on implementation

European University Association (EUA). Octubre de 2021, 16 pàgines.

[Llegiu-ne més](#)

Repensar la Comunicació Científica: Ideas para iniciativas de Ciencia Ciudadana

La relación entre ciencia y sociedad está evolucionando. Las instituciones públicas y privadas quieren conectar con la ciudadanía para mejorar la rendición de cuentas y la buena gobernanza, y así reforzar su legitimidad. Paralelamente, las decisiones informadas en la evidencia científica están cobrando impulso en las democracias avanzadas. Estos cambios inciden directamente en el trabajo

Repensar la Comunicación Científica: Ideas para iniciativas de Ciencia Ciudadana

Ana Elorza, Leire Leguina et al. Policy brief. NEWSERA, 2021, 6 pàgines.

[Llegiu-ne més](#)

Recursos electrònics

NEW EIC CHALLENGE PLATFORM

EIC Challenge Platform

European Innovation Council (EIC). European Commission.

[Llegiu-ne més](#)

Nomenclatura de gestió universitària

TERMCAT, Centre de Terminologia / Xarxa Vives d'Universitats.

[Llegiu-ne més](#)

Divulgació científica

100 QUESTIONS PER ENTÈNDRE EL CANVI CLIMÀTIC

100 qüestions per entendre el canvi climàtic

Jordi Mazon i Marcel Costa.
Cossetània Edicions, 2018, 248 pàgines. ISBN: 978-84-9034-700-3

[Llegiu-ne més](#)

Homo Deus. Una breu història del demà

Yuval Noah Harari. Edicions 62, 2016, 576 pàgines. ISBN: 9788429775273

[Llegiu-ne més](#)

Darrers butlletins electrònics publicats

- [Butlletins Recercat](#)
- [Butlletins AQU Catalunya](#)
- [Els Doctorats Industrials](#)

Revistes especialitzades

Accediu a les [revistes especialitzades](#) a les que està subscrit el Departament de Recerca i Universitats. Podeu consultar-hi els exemplars publicats i rebuts, els sumaris dels darrers números i el tipus de subscripció que tenim. Si us interessa algun article en particular, escriviu-nos un correu a biblioteca.recercaiuniversitats@gencat.cat

Més informació

- [Condicions de préstec](#)
- [Biblioteca Departament Recerca i Universitats](#)

[Alta](#) [Baixa](#) [Contacte](#)

ISSN: 2462-5426

Avis legal: D'acord amb l'article 17.1 de la Llei 19/2014, la ©Generalitat de Catalunya permet la reutilització dels continguts i de les dades sempre que se'n citi la font i la data d'actualització i que no es desnaturalitzi la informació (article 8 de la Llei 37/2007) i també que no es contradigui amb una llicència específica.

Greening in European higher education institutions - EUA survey data

Henriette Stöber, Michael Gaebel i Alison Morrisroe. European University Association (EUA). Setembre de 2021, 22 pàgines.

Enllaços relacionats

- [Accediu al document](#)
- [Accediu a l'enquesta](#)

Aquesta enquesta és la primera sobre sostenibilitat ambiental que s'ha fet mai entre les institucions de l'espai europeu d'educació superior. En el context actual favorable a la sostenibilitat i de lluita contra el canvi climàtic, tenia com a objectiu examinar i recollir les diverses activitats que es duen a terme en aquest àmbit des de les universitats i els enfocaments respecte a aquest tema que s'hi plantegen per derivar-ne bones pràctiques, identificar oportunitats i reptes, inspirar altres institucions per seguir aquestes pràctiques, explorar l'abast de l'acció col·lectiva i defensar polítiques concretes.

Hi podien participar totes les institucions d'educació superior de l'espai europeu d'educació superior i de països socis de la Unió Europea de l'est i del sud des del 15 de març fins al 9 d'abril de 2021. Hi van participar 390 institucions, 372 de les quals eren de l'espai europeu d'educació superior, i d'aquestes es va veure que 305 tenien mesures i iniciatives «verdes», sovint emmarcades pels objectius de desenvolupament sostenible de les Nacions Unides, que van ser avaluades. França, Espanya, Àustria, Kazakhstan, Romaniaa i Itàlia van tenir les taxes de resposta més grans. Un terç de les universitats va informar d'una major conscienciació sobre els problemes ambientals a causa de la crisi de la COVID-19.

En aquest context, la paraula greening fa referència a una conscienciació creixent de les universitats vers la sostenibilitat ambiental que es tradueix en accions concretes respectuoses amb el medi ambient i en una universitat amigable i eficient amb els seus recursos, tant a escala interna institucional (missió, campus, membres...) com pel que comporta de contribució d'aquestes institucions a les seves comunitats locals o també a xarxes universitàries.

Entre altres resultats de l'enquesta, destaquen els següents:

- El 64 % de les institucions tenen activitats greening a tota la institució i, en el 18 %, les mesures són impulsades pels departaments o facultats. Un 14 % més està considerant aquestes mesures per al futur.
- Algunes universitats només ofereixen activitats, d'altres hi donen suport amb polítiques i regulacions. Més de la meitat de les universitats té polítiques i processos integrals en marxa en aquestes àrees.
- Hi ha un gran interès per les activitats greening en l'ensenyament i l'aprenentatge —en activitats extraescolars (94 %), en programes d'estudis (79 %, grau, i 82 %, màster).
- Al voltant del 70 % de les institucions tenen mesures i activitats greening en recerca i innovació —laboratoris vius (74%)—, foment de l'ús ecològic d'infraestructures de recerca compartides (74 %), incentius o finançament per a la investigació sobre sostenibilitat (73 %).

- La majoria de les institucions col·laboren amb altres institucions associades (88 %) i grups i organitzacions d'estudiants (88 %). Menys d'una quarta part de les universitats no estaven implicades en cap xarxa temàtica sobre sostenibilitat, estratègia que és força habitual i útil a la pràctica.
- Les institucions estan molt compromeses amb les seves comunitats locals (86 %), amb empresaris i empreses (83 %) i ONG (80 %), i sovint contribueixen a iniciatives polítiques (87%) en el camp de la sostenibilitat.
- Més d'un terç de les institucions tenen una cartera específica per abordar aquest tema en l'equip de direcció, un comitè que hi està dedicat i oficines centrals o equips establerts, i només el 8 % de les institucions indiquen que no tenen cap enfocament concret de govern ni de direcció.
- Aproximadament dos terços de les institucions ja han observat diversos beneficis derivats de les activitats greening, com ara una millora de la qualitat de vida del campus, una millora de la seva reputació institucional, un augment de la investigació sobre el tema, un impacte positiu en les associacions de les quals forma part la institució i en la comunitat local, o més conscienciació entre el personal i els estudiants.
- Com a reptes, la meitat de les universitats va esmentar la manca de finançament, mentre que un terç va esmentar la manca de participació del personal, la coordinació d'activitats i el suport estratègic.

Trobareu una còpia impresa d'aquest document per demanar-lo en [préstec](#) i consultar-lo a la Biblioteca d'Universitats i Recerca

La nanociència i la nanotecnologia a Catalunya

Informe tecnològic. ACCIÓ, Agència per la Competitivitat de l'Empresa. Generalitat de Catalunya. Octubre de 2021, 35 pàgines.

Enllaços relacionats

- [Accediu a l'informe complet \(català\)](#)
- [Accediu a la píndola de l'informe \(català\)](#)
- [Accediu a la píndola de l'informe \(anglès\)](#)

Aquest nou informe tecnològic està dedicat a la nanociència i la nanotecnologia. La recerca en aquestes dues disciplines darrerament ha produït avenços molt importants en sectors molt diversos i ha contribuït molt significativament al desenvolupament tecnològic de la societat del coneixement i al benestar de les persones. La nanociència ens proporciona el coneixement de les propietats i de la manipulació dels materials a escala atòmica, molecular i macromolecular, i la nanotecnologia permet aplicar aquest coneixement a la innovació en un ampli espectre d'àmbits (medicina, biotecnologia, indústria química, TIC, energia, etc.)

El primer capítol de l'informe conté les principals definicions, materials i impactes d'aquestes disciplines. A continuació, l'informe, d'una banda, analitza el mercat mundial de les nanotecnologies (entre altres qüestions, preveu que aquest sector, a escala mundial, registrarà un creixement anual del 36,4 % del 2021 al 2030) i les seves principals aplicacions, oportunitats i reptes o la seva relació amb els objectius de desenvolupament sostenible. D'altra banda, se centra en l'anàlisi de la nanociència i la nanotecnologia a Catalunya, en fa un mapatge i n'estudia la cadena de valor, els agents de l'ecosistema, els centres tecnològics i de recerca amb línies de recerca en nanotecnologia, l'oferta formativa en nanociència i nanotecnologia i les eines de divulgació en aquest àmbit amb què compta el país. Finalment, s'analitzen 11 casos d'èxit d'aplicació a Catalunya, empresarials i projectes que es duen a terme.

Tal com es recull en l'informe, a Catalunya ja hi ha 107 empreses dedicades a aquests àmbits. Aquestes empreses donen feina a més de 770 persones i facturen 430 milions d'euros. Majoritàriament són pimes (62,6 %) i empreses emergents o start-ups (25,25 %); la resta són empreses grans que tenen alguna línia de treball en el camp de la nanotecnologia. A més, un 53,2 % d'aquestes empreses són exportadores. El 42,9 % de les empreses catalanes de nanotecnologia estan dedicades al desenvolupament de nanomaterials, un 42 %, a la nanobiologia/nanomedicina, i un 23,4 % treballen en nanoelectrònica. També hi ha empreses dedicades a l'àmbit del nanotèxtil, d'instrumentació i de metrologia.

Pel que fa a l'activitat de recerca en nanotecnologia a Catalunya, d'acord amb l'informe, hi ha 260 projectes amb una inversió de més de 194 milions d'euros, que impliquen 118 entitats i més de 1.000 socis de l'exterior. En l'activitat de recerca destaquen l'Institut de Ciències Fotòniques (ICFO) i l'Institut Català de Nanociència i Nanotecnologia (ICN2).

Trobareu una còpia impresa d'aquest document per demanar-lo en [préstec](#) i consultar-lo a la Biblioteca d'Universitats i Recerca

Build it and they will come: The convening power of the SOLEIL Synchrotron facility

Andrew Plume. Informe núm. 7. International Center for the Study of Research. ELSEVIER, juliol de 2020, 12 pàgines.

Enllaços relacionats

- [Accediu al document](#)

Aquest és un estudi de cas que explora l'impacte del sincrotró SOLEIL, una «molt gran» infraestructura de recerca, situada prop de París, que és oberta a les comunitats de recerca francesa i mundial. Actualment, la feina dels científics depèn d'infraestructures com bases de dades, ordinadors, telescopis o sistemes de monitorització, que hi donen suport. Les grans infraestructures de recerca solen travessar els límits entre disciplines científiques, alhora que permeten als investigadors treballar al costat de col·legues d'altres universitats o centres de recerca i de la indústria. SOLEIL és operatiu des de l'any 2008 i les investigacions que s'hi duen a terme són de camps molt diversos, des de les ciències de la vida fins al patrimoni cultural. L'estudi recull tant la capacitat d'aquestes instal·lacions per avançar en la ciència com el seu poder per impulsar col·laboracions en diversos camps de recerca i entre investigadors, institucions, organitzacions i països.

Les principals conclusions de l'estudi confirmen que el sincrotró SOLEIL compleix la missió que té de permetre la investigació en una àmplia gamma de temes, amb la qual cosa demostra ser un punt de reunió efectiu per als investigadors que col·laboren en equip, i també que SOLEIL forma part d'una xarxa multinacional d'instituts de recerca col·laboradors i altres instal·lacions de sincrotró. L'anàlisi de citacions de patents demostra que la investigació al sincrotró SOLEIL contribueix a la innovació i als resultats econòmics.

Com que aquest tipus d'infraestructures impliquen finançament elevat, és important monitoritzar-les per tal que els seus usuaris les coneguin bé i puguin maximitzar-ne els resultats científics. La innovació bibliomètrica pot contribuir a aquesta monitorització. Per fer aquest estudi, es va crear un conjunt de publicacions format per totes les publicacions del 2014 al 2018 que referencien l'ús del sincrotró SOLEIL o inclouen el sincrotró SOLEIL en les afiliacions dels seus autors (3.002 publicacions). Aquest conjunt de publicacions es va analitzar i visualitzar després amb els programaris especialitzats **VOSviewer** (CWTS, Universitat de Leiden) i **SciVal**, Elsevier. Es cartografia la producció i l'intercanvi de coneixement, així com les col·laboracions dins i fora de l'estat francès. Això obre el camí cap a una comprensió precisa de les dinàmiques de la interacció entre les xarxes de recerca i les instal·lacions o infraestructures, que eventualment es poden utilitzar per incrementar-ne encara més l'impacte científic.

Els autors d'aquest estudi creuen que el mètode utilitzat es pot aplicar fàcilment a altres grans infraestructures de recerca, per respondre preguntes d'avaluació sobre la producció de coneixement i els resultats reals de la ciència a la que donen suport.

Trobareu una còpia impresa d'aquest document per demanar-lo en [préstec](#) i consultar-lo a la Biblioteca d'Universitats i Recerca

The new university Open Access checklist - A practical guide on implementation

European University Association (EUA). Octubre de 2021, 16 pàgines.

Enllaços relacionats

- [Accediu al document](#)

Aquesta publicació consisteix en una nova llista de verificació, molt útil com a guia per a aquelles universitats que volen desenvolupar més les seves activitats d'accés obert (*open access*). Darrerament, tot i que el seu ús encara no està generalitzat (s'estima que aproximadament un 85 % dels articles de recerca encara es publiquen en revistes de pagament, cosa que els fa inaccessible a tots els investigadors i ciutadans que no poden pagar per accedir-hi), s'han fet passos molt importants envers la transició a l'accés obert, com ara que els investigadors cada vegada més publiquen en repositoris o en revistes d'alguna modalitat d'accés obert, o que moltes agències de finançament, com la Unió Europea, requereixin la publicació en obert dels resultats de les recerques que financen. I el panorama ha canviat de forma dràstica.

És important que les universitats vegin que tenen suport i capacitat per desenvolupar les seves activitats relacionades amb l'accés obert. En aquesta publicació s'enumera una llista de possibles accions, i les institucions poden considerar els objectius i les accions que tenen més sentit en el seu context particular i per a les seves especificitats.

La guia comprèn tres objectius principals, i cada objectiu inclou una varietat d'accions possibles, la seva justificació, les activitats proposades, l'impacte esperat i els inconvenients potencials. Els tres objectius són:

- Empoderament, mitjançant polítiques i estratègies d'alt nivell
- Creació de capacitats, mitjançant biblioteques i consorcis de negociació
- Reforç de les estructures existents, mitjançant infraestructures acadèmiques impulsades per la comunitat

La publicació és la segona versió d'una llista de verificació sobre aquest tema publicada per l'EUA. [La primera es va publicar l'any 2015](#) i se centrava en les polítiques institucionals d'accés obert.

Trobareu una còpia impresa d'aquest document per demanar-lo en [préstec](#) i consultar-lo a la Biblioteca d'Universitats i Recerca.

Repensar la Comunicación Científica: Ideas para iniciativas de Ciencia Ciudadana

Ana Elorza, Leire Leguina et al. Policy brief. NEWSERA, 2021, 6 pàgines.

Enllaços relacionats

- [Accediu al document](#)

Repensar la Comunicación Científica: Ideas para iniciativas de Ciencia Ciudadana

En el marc del projecte europeu **NEWSERA**, del programa europeu Horitzó 2020, coordinat per Espanya, la Fundació Espanyola per a la Ciència i la Tecnologia (FECYT) ha publicat en anglès, castellà, portuguès i italià aquesta publicació (policy brief) en què s'identifiquen els reptes amb què es troben les iniciatives de ciència ciutadana per arribar a les diferents parts interessades, aspecte absolutament necessari perquè aquestes iniciatives puguin aportar impactes positius a la societat. L'objectiu d'aquests projectes, a més de contribuir a la investigació científica, és empoderar la ciutadania connectant-la amb el personal científic de la seva comunitat i promoure l'alfabetització científica i el pensament crític per tal que la ciutadania sàpiga detectar les notícies falses. La necessitat que tenen tant les institucions públiques com privades de connectar amb la ciutadania a fi de millorar el retiment de comptes i la governança —en definitiva, per dotar-se de més legitimació—, i també el fet que les polítiques basades o informades en l'evidència científica cada vegada estan més presents en les democràcies avançades, fan necessari que molts professionals (científics, acadèmics, responsables polítics, periodistes i comunicadors científics) vegin imprescindible connectar amb la ciutadania.

Tots aquests col·lectius, cadascun per un aspecte diferent, són igualment valuosos per a les iniciatives de ciència ciutadana. Els responsables polítics i les empreses poden convertir la ciència ciutadana en un catalitzador de la innovació, i és la manera d'obrir-la als sectors públic i privat. La implicació dels investigadors i de les institucions d'investigació pot fer més gran un projecte i promoure la ciència oberta, i, finalment, el contacte amb periodistes i mitjans de comunicació pot ajudar a difondre els projectes, augmentar-ne l'impacte i sensibilitzar el públic.

En aquesta publicació es defineixen cinc grups d'actors implicats en l'èxit de les iniciatives de ciència ciutadana: ciutadania i societat, acadèmia i comunitat científica, sector públic i responsables polítics, indústria i sector privat, i periodistes de dades i comunicadors científics. Per a cada un d'aquests grups, primer s'apunta quin és el públic objectiu, en segon lloc s'enumeren els principals reptes i dificultats que caldrà superar, i finalment s'assenyalen idees pràctiques innovadores per arribar a aquests actors interessats.

Trobareu una còpia impresa d'aquest document per demanar-lo en préstec i consultar-lo a la Biblioteca d'Universitats i Recerca

EIC Challenge Platform

European Innovation Council (EIC). European Commission.

Enllaços relacionats

- [Accediu al portal](#)

Aquesta nova plataforma del Consell Europeu d'Innovació (EIC) reuneix generadors de reptes amb solucionadors de problemes. Les persones que s'hi connectin formaran la comunitat EIC. Reptes i solucions innovadores seran accessibles a tots els membres de la comunitat EIC, que podran participar en aquesta plataforma de forma remota. Els membres de la comunitat EIC podran accedir als reptes de socis comercials gegants i grans empreses de tot Europa i rebran comentaris directes sobre les seves propostes, amb la qual cosa tindran l'oportunitat de fer reunions individuals per explorar més passos. Així mateix, els solucionadors de reptes competiran entre ells per obtenir els diferents premis que ofereixen els generadors del repte i obtenir visibilitat des d'una xarxa global, que inclou incubadores, *start-ups* (empreses emergents), marques i empreses.

Per unir-se a la plataforma (com a generador de reptes o com a solucionador) cal registrar-se o iniciar la sessió, i després heu d'enviar el repte que tingueu i vulgueu afrontar amb l'ajut d'altres innovadors de la comunitat EIC, o pujar la solució innovadora que tingueu per a un repte específic. Només els qui han generat el repte podran veure la solució que proposeu. I, finalment, si la vostra solució és acceptada i seleccionada pel generador del repte, podreu començar a interactuar amb l'organització i explorar futures oportunitats de negoci.

Nomenclatura de gestió universitària

TERMCAT, Centre de Terminologia / Xarxa Vives d'Universitats.

Enllaços relacionats

- [Accediu a la nomenclatura](#)

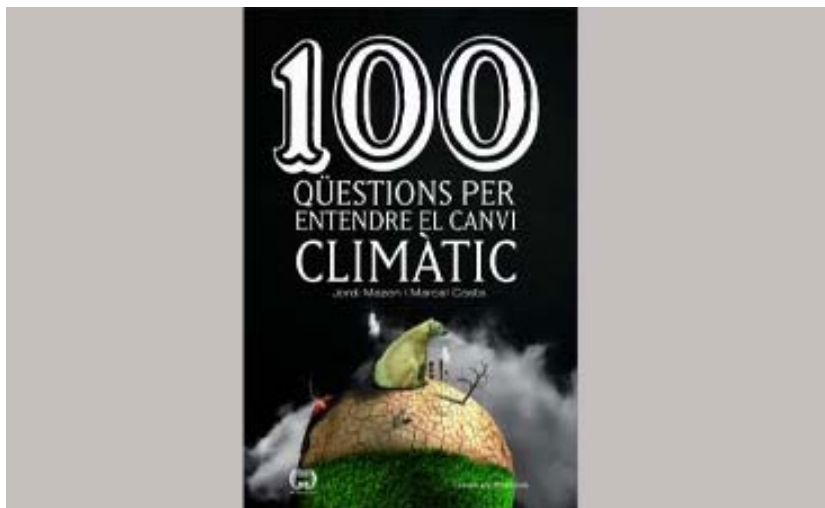
Aquest diccionari és un projecte de nomenclatura universitària trilingüe (català, castellà, anglès) que vol esdevenir una eina útil per a la comunitat universitària. Té com a objectiu difondre en línia el treball dut a terme per la Comissió de Llengua de la Xarxa Vives mitjançant el grup de treball de Terminologia i Nomenclatura, integrat per tècnics dels serveis lingüístics de 14 universitats de la Xarxa.

És un recurs obert i en línia que actualment té 706 termes, dels àmbits següents: gestió universitària, avaluació, centres docents, cultura i llengua, institucions (departament i serveis), mobilitat, òrgans de govern, tràmits administratius i documentació, formació i estudis, seu electrònica, estudis de doctorat i recerca. Algunes de les entrades van acompanyades de notes d'ús o de notes conceptuals que contribueixen a aclarir determinats aspectes del terme representat. Alguns dels termes que conté són: avaluació d'experts o revisió d'experts , concurrència competitiva , justificació científica , panel d'avaluació , període d'execució prepublicació o publicació preliminar o recerca bàsica . Des del juny del 2017 se n'han fet quatre edicions, i aquesta és la quarta.

Entre els termes que conté hi ha traduccions a l'anglès consensuades de tots els termes o nocions que apareixien en les normatives i en els textos institucionals de les universitats, que eren conceptes que no tenien una equivalència clara en anglès i per als quals, cada universitat havia trobat les seves pròpies formes. L'elaboració d'una nomenclatura compartida o l'expressió anglesa de determinats conceptes també han comportat reptes terminològics, perquè els models organitzatius universitaris no són simètrics entre el nostre país i els països de parla anglesa. En canvi, la dificultat de traducció entre el català i l'espanyol ha estat menor, ja que les denominacions en aquestes dues llengües estan fixades en documents legals i normatius.

100 qüestions per entendre el canvi climàtic

Jordi Mazon i Marcel Costa. Cossetània Edicions, 2018, 248 pàgines. ISBN: 978-84-9034-700-3

Acabada de passar la COP26 de Glasgow, quan el canvi climàtic ha estat en boca de tothom i ha tingut una presència destacada als mitjans de comunicació, és el moment ideal per llegir aquest llibre i poder parlar d'aquest tema, del qual tots ens hem convertit en «experts», amb coneixement de causa.

En aquest llibre trobarem respostes objectives a partir de treballs, informes o articles científics, però de manera divulgativa perquè es pugui entendre, a cent qüestions que segur que sovint ens hem plantejat en relació amb el fenomen de l'escalfament global del planeta, conegut popularment com a *canvi climàtic*. El llibre es pot llegir seguit o saltant-nos pàgines, donant una ullada a l'índex i anant directament a aquelles qüestions que ens intriguen més o de les quals voldríem saber la realitat objectiva, perquè cada pregunta té una resposta independent de les altres.

La primera part del llibre, «Bases científiques del canvi climàtic: per què canvia el clima?», que agrupa 21 qüestions, està dedicada a les bases científiques del canvi climàtic. Entre d'altres, trobareu la resposta a preguntes com El clima de la Terra ha estat sempre el mateix?, què és l'efecte hivernacle?, què és l'IPCC?, què diuen els diferents informes d'aquest organisme?, o què sabem del cert i què no sabem encara en relació amb el canvi climàtic?

La segona part, «Observacions i prediccions del canvi climàtic», amb 43 qüestions, és la més llarga i descriu les evidències més rellevants observades, fins a l'edició del llibre, així com les conseqüències esperables per al segle actual. Les qüestions cobreixen temes com ara la fusió dels pols, el retrocés de les geleres, l'acidificació i escalfament dels oceans, l'increment del nivell del mar, l'augment de l'energia tèrmica de l'atmosfera, la desaparició d'espècies, la desertització, l'acumulació d'hidrats de metà al fons marí, el desplaçament cap al nord de les zones de precipitació, les amenaces per a la salut, el turisme o el patrimoni, etc.

La tercera part, «Mitigació i resiliència», està constituïda per 11 qüestions, i s'hi descriuen i es discuteixen diferents accions dirigides a mitigar els efectes del canvi climàtic i adaptar-se al nou clima. Exemples serien la utilitat de les mesures que es prenen per millorar la qualitat de l'aire, els efectes i la utilitat de les mesures que es prenen a escala individual davant els milions de persones que habitem el planeta, l'impacte real de l'increment de les poblacions urbanes i la disminució de les poblacions rurals, o l'ús de mitjans de transport més «nets».

I finalment, la darrera part, amb 22 qüestions, ens parla de «Curiositats sobre el canvi climàtic». Anècdotes, com la necessitat d'adaptar les dites populars al nou escenari climàtic, o diferents efectes addicionals que s'observen o es temen arran de la crisi climàtica, com ara el desenvolupament i la utilització de models informàtics cada cop més complexos, el sorgiment de possibles conflictes armats, possibles canvis en les relacions sexuals o en la proporció de naixements de nens i nenes, o el mercat de compravenda d'emissions de gasos d'efecte hivernacle.

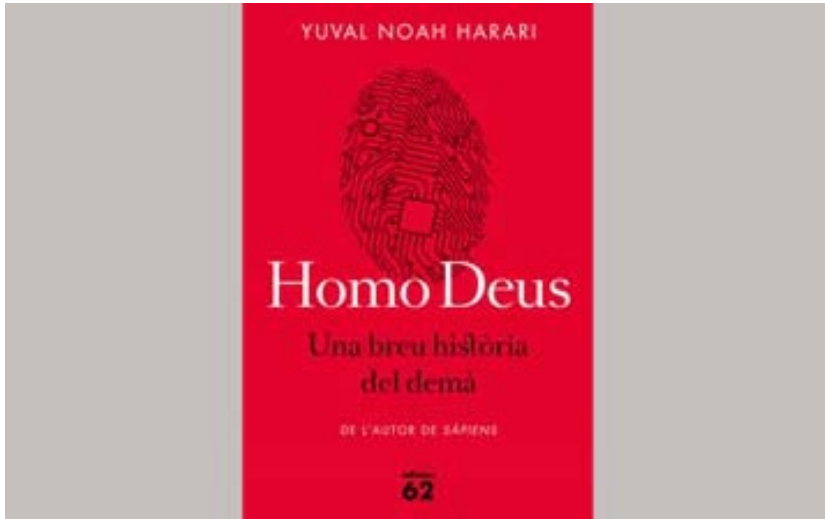
M'agrada especialment la dedicatòria que precedeix el llibre: «Dediquem aquest llibre... a tots aquells i aquelles que feu petites accions per combatre el gran problema que representa el canvi climàtic. Sense vosaltres no hi ha cap possibilitat de fer un tomb a la situació actual!»

Comentari: Blanca Ciurana. Gabinet Tècnic

Trobareu una còpia impresa d'aquest document per demanar-lo en [préstec](#) i consultar-lo a la Biblioteca d'Universitats i Recerca

Homo Deus. Una breu història del demà

Yuval Noah Harari. Edicions 62, 2016, 576 pàgines. ISBN: 9788429775273

Yuval Harari és el més semblant a un *rockstar* de les humanitats i el pensament contemporani. Discret professor del Departament d'Història de la Facultat d'Humanitats a la Universitat Hebrea de Jerusalem especialitzat en l'estudi de les croades medievals, Harari va saltar a la popularitat arran d'un cicle de conferències sobre l'impacte històric de la tecnologia i el coneixement sobre l'ésser humà. Aquestes xerrades es convertiren poc després en el seu primer gran èxit editorial: *Sàpiens. Una breu història de la humanitat*, un repàs al passat de la nostra espècie que resseguia el procés gràcies al qual “un simi insignificant” de les praderies africanes acabaria esdevenint el dominador absolut del planeta Terra.

El fenomen Harari havia nascut. Emparant en una gran habilitat didàctica i en el domini dels símils sovint simplificadors que permeten exposar de forma entenedora i planera conceptes realment complexos, el modest historiador israelià passava al centre dels focus de la premsa internacional. L'impacte de la seva figura és fàcilment mesurable fent un repàs a les seves intervencions públiques en la conferència inaugural de la reunió anual del Fòrum Econòmic Mundial de Davos, en conversa amb Marc Zuckerberg, entrevistat per Natalie Portman a Londres o protagonista d'una Talk de Google a Palo Alto.

L'èxit de *Sàpiens* ha tingut continuïtat editorial amb dos volums més. El protagonista d'aquesta ressenya és l'Homo deus, una exploració del futur de la vida humana a molt llarg termini, en què es planteja un escenari en el qual els éssers humans podríem ascendir a la categoria divina per mitjà del domini de la tecnologia biomèdica i l'enginyeria de darrera generació. El tercer volum de la nissaga és *21 lliçons per al segle XXI*, una obra concentrada en els reptes immediats de les societats humanes, com ara el desafiament del sistema productiu, els perills per a la llibertat i la igualtat o les revolucions en l'ensenyament bàsic i superior, entre molts d'altres.

El plantejament inicial d'*Homo Deus* és qualsevol cosa tret de modest: l'ésser humà, gràcies a la progressió geomètrica del coneixement, es troba en la circumstància de derrotar, per primer cop, les tres grans amenaces que ha hagut d'afrontar al llarg de la història, la fam, les pestes i la guerra. La recerca biomèdica d'avantguarda, combinada amb les tecnologies de la informació i la comunicació, obre un nou escenari en el teatre de la vida insospitat per a qualsevol criatura des de l'origen de la Terra: vèncer primer la malaltia i posteriorment la mateixa mort. Ascendir, en una paraula, a l'Olimp dels déus immortals.

Les conseqüències en tots els àmbits d'aquesta fita són ingents. Potser la més transcendent de totes és donar pas a una nova fase de l'evolució, no marcada per la selecció natural, sinó pels designis de la mateixa posthumanitat. L'Homo sàpiens, estrictament, passarà el testimoni a un nou Homo deus amb capacitats cognitives sense parió. L'humanisme, la ideologia planetària dominant, base del liberalisme, tindrà els dies comptats i l'àpex de la creació seran les dades massives i la intel·ligència artificial.

Estimulant i perspicaç, Harari és capaç de fascinar el lector submergint-lo en futurs imperfectes, quasi distòpics, que es dibuixen de vegades com a somni, i moltes d'altres com a malson. Lectura imprescindible per entrellucar algunes de les amenaces i de les inversemblants oportunitats que ens depararan les properes dècades.

Comentari: Xavier Murugarren. Comunicació.

El llibre està disponible per demanar-lo en [préstec](#) i consultar-lo a la Biblioteca d'Universitats i Recerca.